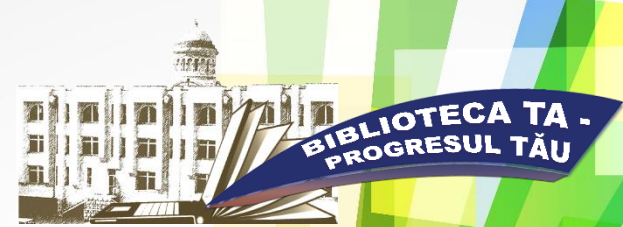

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ

Conferința științifică cu participare internațională
TRADIȚIE ȘI INOVARE ÎN CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ,
Ediția a X-a, 8 octombrie 2021

MASA ROTUNDĂ
„SERVICIILE MODERNE DE BIBLIOTECĂ ȘI TRANSFORMAREA DIGITALĂ”
în cadrul Secțiunii Biblioteconomie și științele informării

ALFABETIZAREA CERCETĂRII DIGITALE UNIVERSITARE – PRIORITATE MAJORĂ ÎN ACTIVITATEA BȘ USARB

Olga DASCAI, bibliotecar,
Angela HABAȘESCU, șef birou
BȘ USARB

Adaptarea sistemelor de educare universitară la era digitală și formarea competențelor profesionale a devenit o temă de interes major pe agenda mondială, aspect reflectat în unele inițiative europene:

- ✓ *Comunicarea Comisiei Europene privind Agenda Europeană a Competențelor pentru competitivitate sustenabilă, echitate socială și reziliență* (01 iulie 2020);
- ✓ *Plan de acțiune pentru educația digitală, denumit “Resetarea educației și formării pentru era digitală (2021- 2027)”* (30 septembrie 2020);
- ✓ *Comunicarea privind Spațiul european al educației până în 2025* (30 septembrie 2020)

[*Strategia privind digitalizarea educației din România.*

Disponibil :

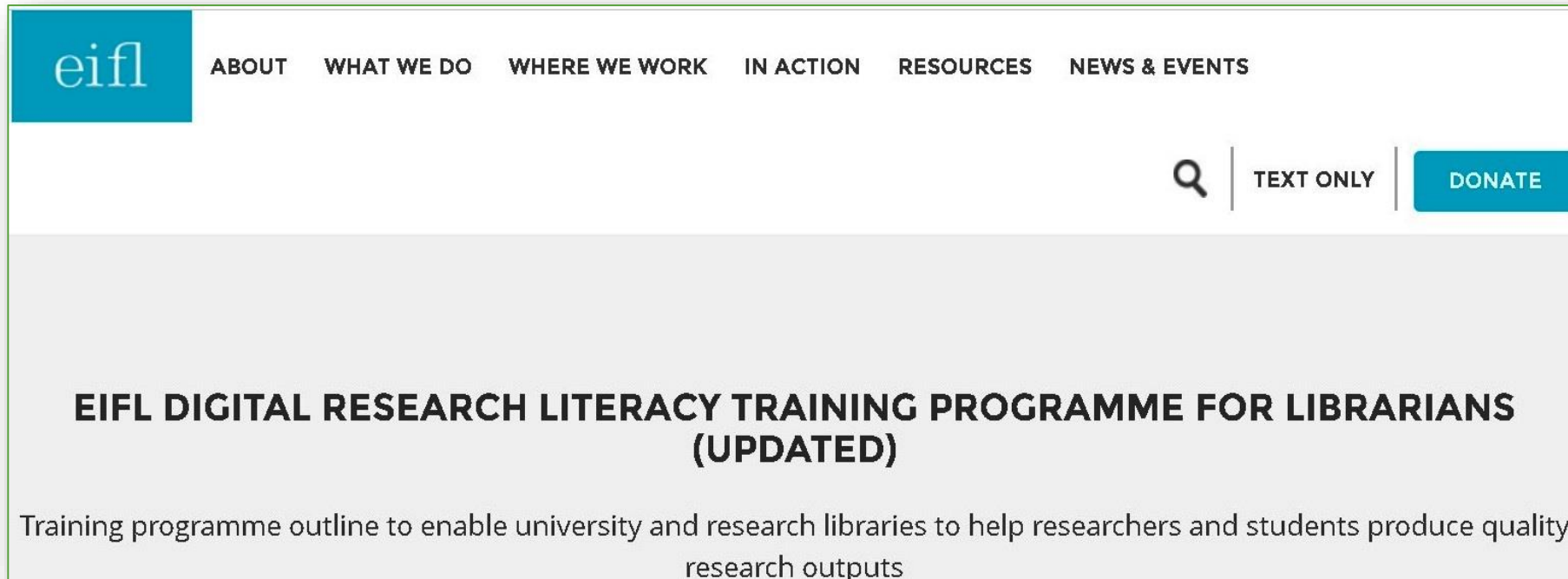
<https://www.edu.ro/sites/default/files/SMART.Edu%20-%20document%20consultare.pdf>

Toate acestea completează panorama acțiunilor subsecvente priorităților strategice planului de acțiune pentru educația digitală, întrucât vizează următoarele direcții de acțiune (comune):

- ✓ formarea competențelor de bază (inclusiv cele digitale) și transversale,
- ✓ incluziune și egalitate de gen,
- ✓ tranziții ecologice și digitale,
- ✓ formarea cadrelor didactice,
- ✓ performanțe în învățământ superior,
- ✓ consolidarea cooperării internaționale în educație
- ✓ formare prin deblocarea potențialului de cooperare din sectorul învățământului.

Pentru a permite bibliotecilor universitare să ajute cercetătorii și studenții să obțină rezultatele calitative în studii și cercetare, EIFL a compilat schema programului de instruire profesională, și a organizat **12** seminare web a *Programului de formare în domeniul alfabetizării cercetării digitale*, care au oferit sfaturi practice, idei și bune practici pentru bibliotecarii ce desfășoară cursuri de instruire în domeniul cercetării digitale pentru studenți, cercetători și bibliotecari. Toate materialele educative utilizate în cadrul seminarelor (prezentări, video, tutoriale) în domeniul managementului datelor de cercetare, diseminării rezultatelor, măsurării impactului etc. sunt disponibile aici: <https://eifl.net/resources/eifl-digital-research-literacy-training-programme-librarians-updated>.

The screenshot shows the top navigation bar of the EIFL website with the logo on the left and menu items: ABOUT, WHAT WE DO, WHERE WE WORK, IN ACTION, RESOURCES, and NEWS & EVENTS. On the right side, there is a search icon, the text 'TEXT ONLY', and a blue 'DONATE' button. The main content area features the title 'EIFL DIGITAL RESEARCH LITERACY TRAINING PROGRAMME FOR LIBRARIANS (UPDATED)' in bold black text, followed by a subtitle: 'Training programme outline to enable university and research libraries to help researchers and students produce quality research outputs'.

Unele subiecte abordate în aceste webinare: depozit instituțional, identitatea științifică a cercetătorului și ORCID, OA pentru creșterea impactului cercetării, servicii bibliometrice, gestionarea și partajarea datelor de cercetare, etc. sunt bine cunoscute și deja eficient utilizate în activitatea profesională a bibliotecarilor BȘ USARB.

EIFL Digital Research Literacy Training
Programme Outline for Librarians

First release: November 2020

Last update: July 2021

Partenerii internaționali EIFL ne-au oferit și o *Schiță a programului de formare profesională*, ce permite bibliotecarilor universitari să ajute cercetătorii și studenții să obțină rezultate de cercetare de înaltă calitate. Schița de formare este organizată în funcție de ciclul de cercetare: *descoperiți, gestionați datele de cercetare, publicați, diseminați și creșteți vizibilitatea și măsurați impactul*.

Disponibil:

https://eifl.net/system/files/resources/202108/digital_research_literacy_training_outline_revjuly2021.pdf

Fiecare secțiune oferă o prezentare generală a subiectului, ce ar trebui să acopere formatorul și ce ar trebui să câștige cursantul până la sfârșitul cursului. Fiecare subiect include resurse pentru facilitatori și cursanți, cu materiale utile pe care formatorii și cursanții le pot folosi pentru a-și îmbunătăți propriile cunoștințe sau pentru a le folosi în formarea profesională continuă.

DISCOVER

[Find your topic and review literature](#)
[Search Google and Google Scholar](#)
[Other free tools and resources](#)
[Manage your references](#)
[Keep up to date on your topic](#)

MANAGE RESEARCH DATA

[Managing and sharing research data](#)
[Writing a data management plan \(DMP\)](#)

PUBLISH

[Academic integrity](#)
[Choosing effective publishing strategy](#)
[Using Open Access \(OA\) routes to increase research impact](#)

DISSEMINATE AND INCREASE VISIBILITY

[Institutional repository](#)
[Preprints](#)
[Researcher identity & ORCID](#)
[Social media for research](#)

MEASURE IMPACT

[Introduction to Bibliometrics](#)
[Make your work count](#)

O formă de instruire digitală a utilizatorilor BŞ USARB este cursul *Bazele Culturii Informației*, suport teoretic și practic pentru orientare în sistemele informaționale locale, naționale și internaționale, în fluxul produselor de informare moderne. În anul 2020, cursul Bazele Culturii Informației a suportat schimbări, a fost redus numărul de module, din 5 module cum se promovau anterior s-au promovat doar 4, orele au fost repartizate pe Facultăți USARB și nu conform grupelor, bibliotecarii care promovau acest curs fiind pe poziție de voluntari.

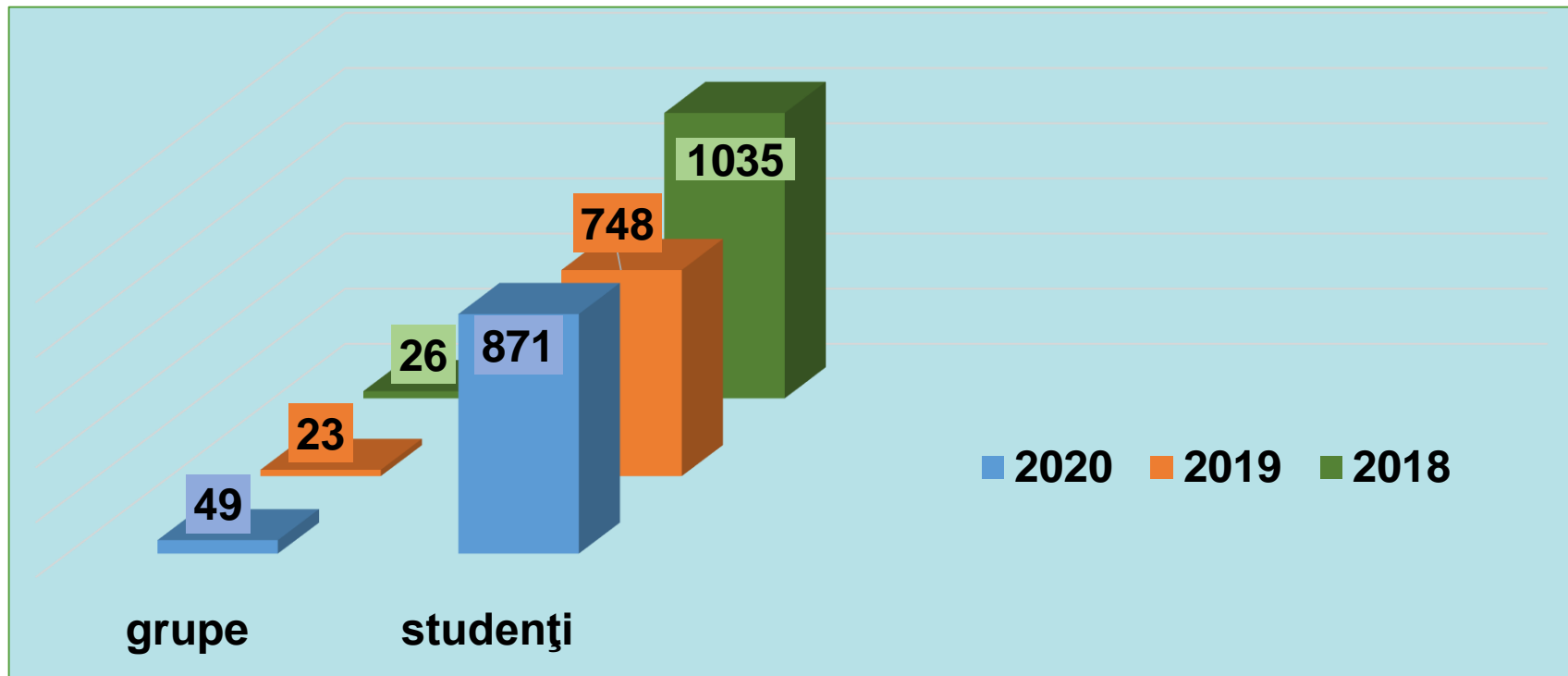

Fig. 1. Evaluarea numărului utilizatorilor instruiți în cadrul Cursului Bazele Culturii Informației în perioada 2018-2020

Orele au decurs după un orar prestabilit din timp de comun acord cu prodecanii și metodiștii de la studii cu frecvență redusă, fiind accesat pe pagina web USARB <http://orar.usarb.md/>.

O altă activitate de formare a culturii informației în grup la care sunt invitați studenții (de la toate cele trei cicluri de studii) și coordonatori științifici este *Lunarul studenților de la ciclul I de instruire, Masteranzilor și Doctoranzilor*.

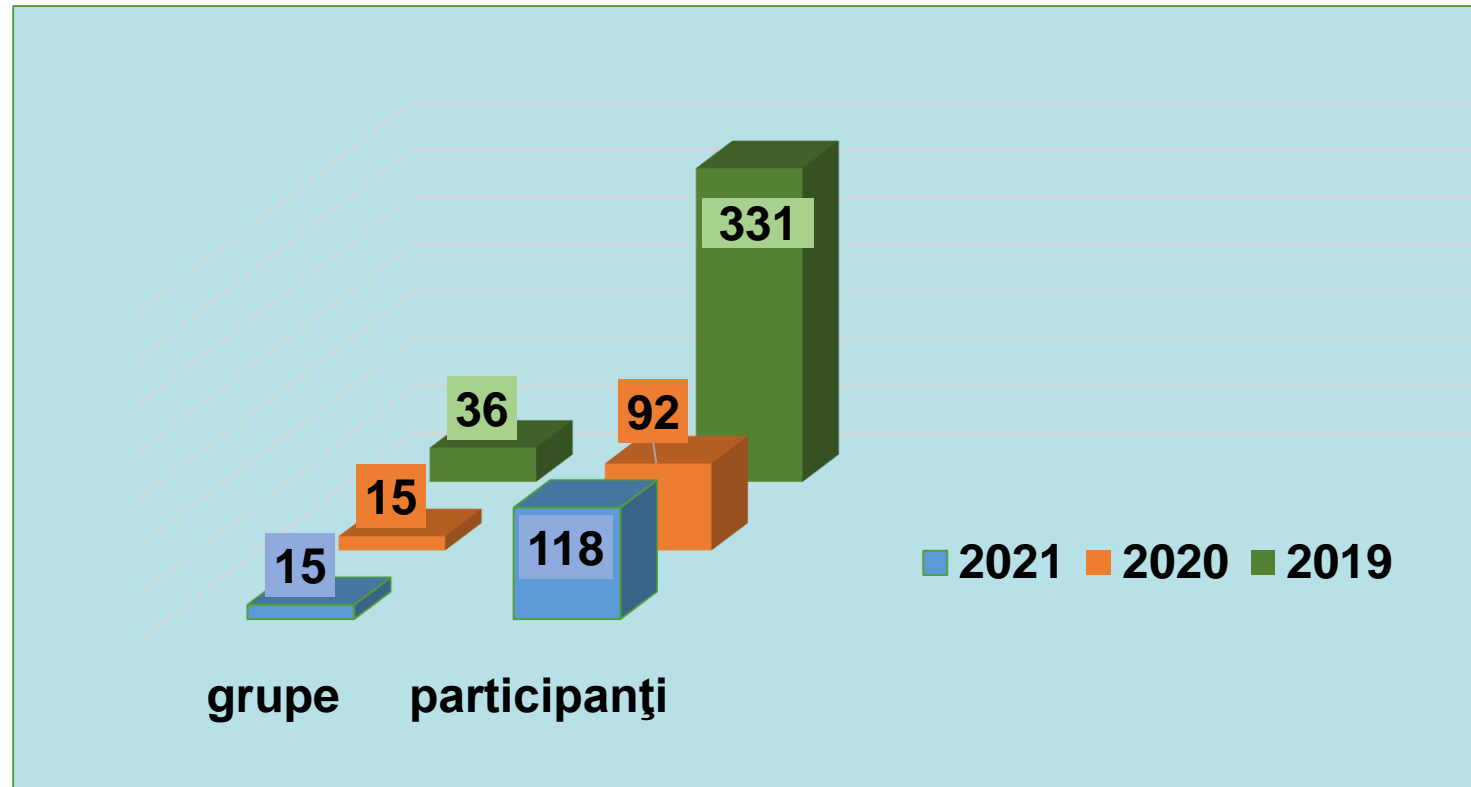
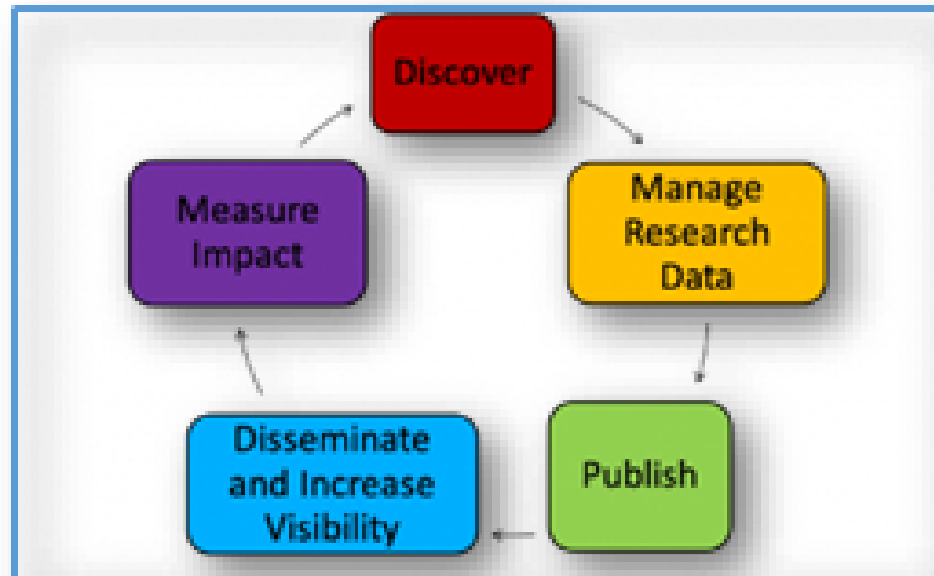

Fig. 2. Evaluarea numărului utilizatorilor instruiți în cadrul *Lunarului studenților de la ciclul I de instruire, Masteranzilor și Doctoranzilor* în perioada 2019-2021

În cadrul Lunarului tineri cercetători se documentează asupra oportunităților oferite de Bibliotecă în cercetare și prezentare a rezultatelor științifice utilizate în scrierea tezelor. Pe parcursul activității sunt prezentate expoziții tematice, baze de date la domeniile de cercetare, normele-standard prevăzute pentru întocmirea referințelor bibliografice și citărilor la lucrări științifice.

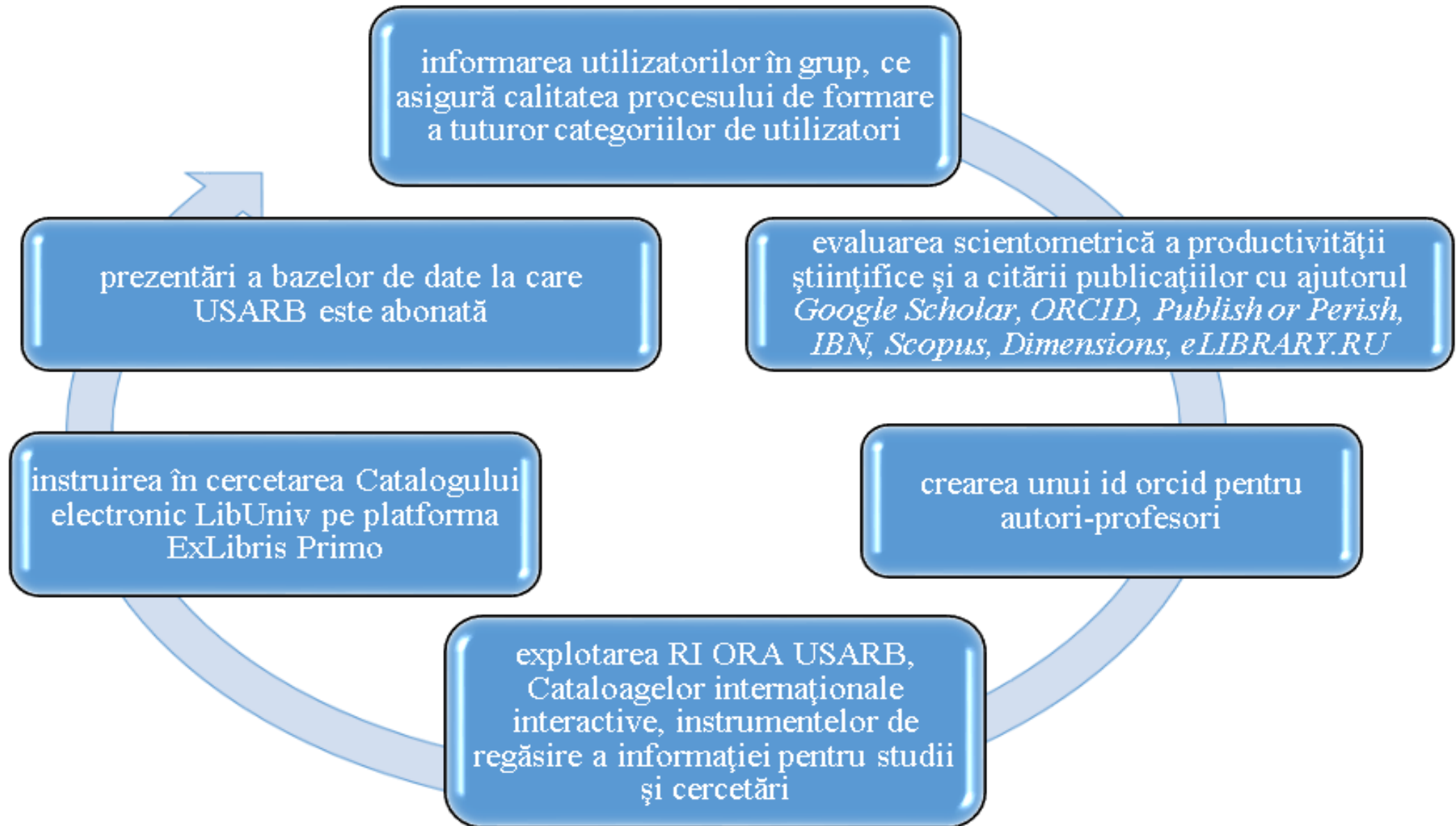
Informarea utilizatorilor în grup se realizează și în cadrul *Zilelor Catedrelor*, asigurând calitatea procesului de instruire a cercetărilor și preocupărilor științifice, a managementului universitar. În cadrul ședințelor sunt prezentate bazele de date ce sunt accesibile în Bibliotecă; Instrumente de regăsire a informației pentru studii și cercetări: motoare de căutare, portaluri, directoare, rețele sociale; managementul datelor de cercetare: OpenAIRE, OA; Site-ul, blogul BȘ USARB, RI ORA USARB, Cataloage internaționale interactive din lume; Catalogul electronic LibUniv pe platforma ExLibris Primo (<http://primo.libuniv.md/>), etc.

Profesorii se informează despre serviciile tradiționale și cele electronice, oferite de Biblioteca, sunt instruiți de bibliotecari-formatori în modalități de a pune în circulație informațională mondială rezultatele cercetării științifice ale universitarilor bălțeni; despre instrumente de evaluare a citărilor conform softu-lui Publish or Perish; se prezintă noi modalități de gestiune a referințelor bibliografice prin intermediul softurilor personale de adăugare, organizare și citare a referințelor: Mendeley, End Note, Zotero.

Promovarea Zilelor Catedrei evidențiază în mod pregnant colaborarea dintre Bibliotecă și Facultate.

Biblioteca Științifică USARB oferă o varietate de activități de *instruire non-formală* la solicitare pentru profesori, masterandzi, studenți, etc.:

BȘ USARB este Centru Biblioteconomic Departamental ce asigură pentru Bibliotecile instituțiilor din învățământ general, profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar de profil pedagogic din zona de Nord (15 raioane) și mun.Bălți funcțiile de gestionare metodologică, organizatorică, analitică, informativă, formativă, consultativă și de cercetare, asistență metodologică.

Având la bază instrumente oferite de EIFL bibliotecarii-formatorii în cadrul CBD vor contribui la alfabetizarea digitală a bibliotecarilor din instituțiile de învățământ din nordul RM pentru a îmbunătăți sistemului educațional din zona de Nord prin integrarea tehnologiilor digitale, ce va permite cultivarea abilităților digitale absolut necesare erei tehnologice, pregătind tinerii generației pentru piața competitivă și carierele secolului 21.

Pentru un acces mai rapid la fondul de cunoștințe digitale și pentru a spori capacitățile de generare a conținutului digital, comunitatea bibliotecară CBD trebuie să posede anumite competențe digitale.

Acestea pot fi formate și de sine stătător, însă, pentru o eficiență și un impact mai mare, este nevoie de alfabetizarea digitală pe scară largă a societății în ansamblu. În cazul bibliotecarilor din bibliotecile școlare, alfabetizarea se referă la familiarizarea acestora cu tehnologiile informaționale moderne și la instruirea digitală continuă.

Începând cu luna martie 2020, criza COVID-19 a determinat instituțiile de educație și formare să își închidă ușile și să treacă rapid la predarea la distanță. În câteva săptămâni, peisajul educațional din întreaga lume s-a schimbat fundamental.

Pandemia a determinat conștientizarea lacunelor și deficiențelor semnificative în ceea ce privește abilitățile digitale, conectivitatea și utilizarea tehnologiilor în educație.

Mai mult, criza pandemică a atras atenția atât asupra oportunităților și riscurilor vieții online, cât și a necesității unui mediu digital mai bun și mai sigur pentru toți.

Conform celui mai recent Index al economiei și societății digitale, **42%** dintre europeni nu au abilități digitale de bază, iar piața muncii europene se confruntă cu un deficit semnificativ de experți în domeniul digital.

Dezvoltarea suportului informațional al comunității științifice din RM se bazează în mare parte pe pregătirea utilizatorilor/cercetătorilor și ale întregii comunități în sistemele informatice care servesc acestui suport.

Acest proces se sprijină pe alfabetizarea digitală a reprezentanților comunității și constituie la obiectivele majore ale strategiilor digitale bibliotecilor universitare pentru următoarele decenii.

Concluzii

Îmbunătățirea educației și a competențelor digitale, reprezintă un element-cheie al viziunii generale pentru transformarea digitală în Europa. Dar în RM progresul înregistrat în privința integrării tehnologiei în educație continuă să fie mic. Majoritatea tinerilor utilizează Internetul pentru activități sociale, însă utilizarea tehnologiei în scopuri educative nu întotdeauna ține pasul cu aceste evoluții. Nu toate persoanele au competențele de a utiliza instrumentele digitale în activitatea lor de predare – învățare - evaluare.

Rezultatele studenților la învățătură pot fi îmbunătățite, iar echitatea și eficiența cresc cu ajutorul inovării în sistemele de educație, înțelegând ca fiind adoptarea de noi servicii, tehnologii, competențe digitale de către bibliotecari universitari. Pentru a atinge un maxim de eficiență alfabetizarea digitală trebuie susținută de bibliotecarii bine pregătiți. E nevoie să se depună mai multe eforturi pentru a stabili cum se pot utiliza cel mai bine mijloacele digitale pentru a atinge obiectivele în materie de educație.

Scopul procesului de alfabetizare digitală a tuturor categoriilor utilizatorilor este și va fi asigurarea dezvoltării competențelor digitale, pentru a le oferi noi oportunități de dezvoltare profesională, precum și a asigura continuitatea procesului educațional în cazul necesității trecerii lui pe on-line. Instruirea continuă și dezvoltarea competențelor digitale a studenților și cadrelor didactice rămâne, în continuare, una din prioritățile Bibliotecii Științifice, una din activitățile ei de bază.

Multimesc

